

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH

**12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023
GDYNIA**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Sytuacja epizootyczna w zakresie wirusowych chorób ryb

Marek Matras

Zakład Chorób Ryb, Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy

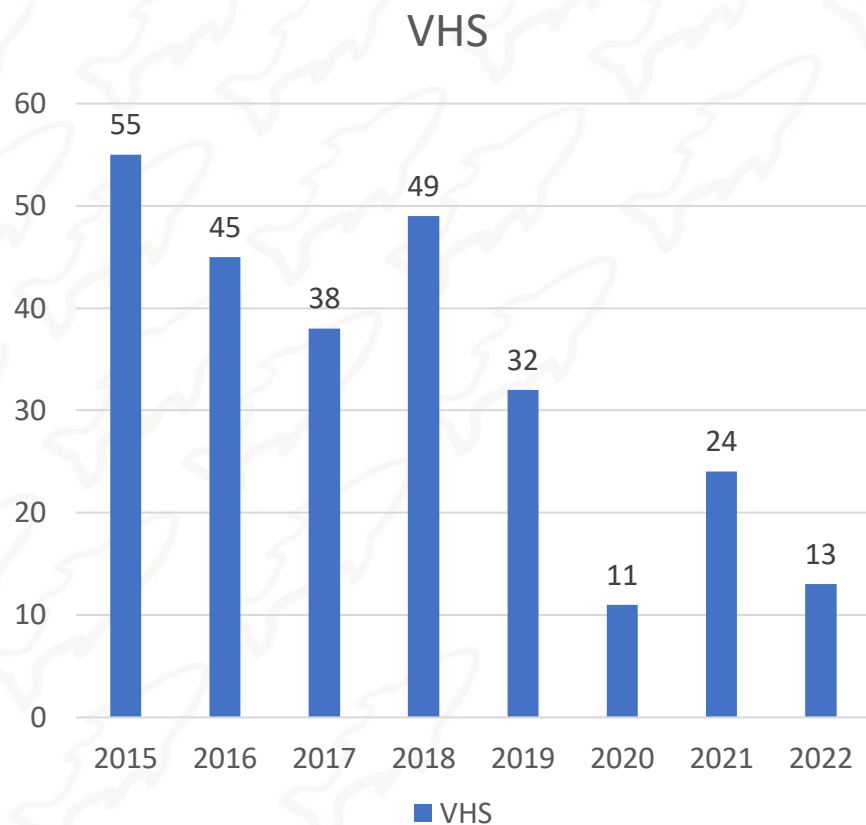
XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Ogniska VHS w latach 2015 - 2022 w Europie

2022	13 ognisk VHS
Niemcy	6
Austria	2
Polska	1
Rumunia	3
Szwajcaria	1

Vendramin i wsp., 2023 r.

2021	24 ogniska VHS
Niemcy	15
Austria	1
Belgia	1
Czechy	2
Francja	1
Rumunia	1
Włochy	3

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
 HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
 12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

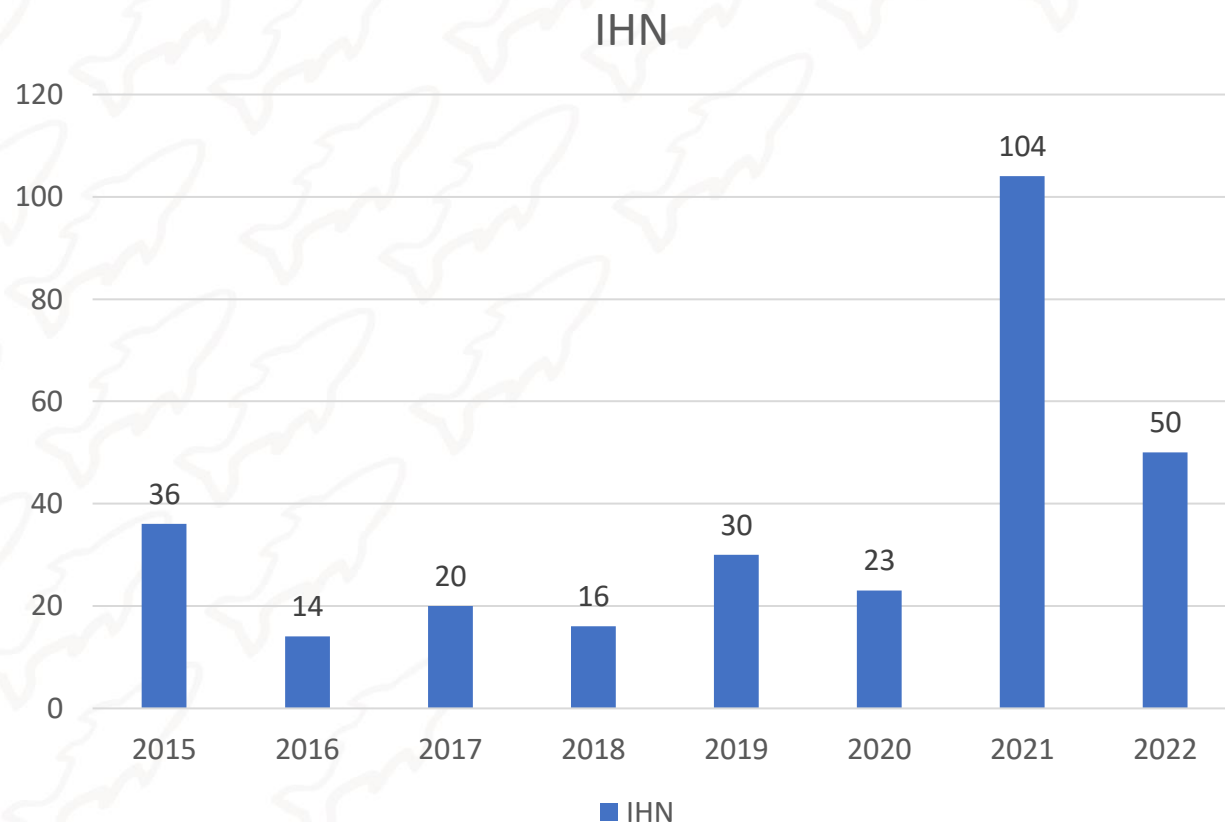
MINISTERSTWO
 ROLNICTWA
 I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
 Europejski Fundusz
 Morski i Rybacki

Ogniska IHN w latach 2015 - 2022 w Europie

2022	50 ognisk IHN
Dania	19
Niemcy	16
Holandia	6
Słowenia	3
Francja	2
Polska	2

2021	104 ogniska IHN
Niemcy	82
Austria	1
Dania	11
Finlandia	5
Włochy	1

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Rozprzestrzenienie wirusa IHN w Polsce w latach 2017 - 2023

- 2017
- 2018
- 2019
- 2020
- 2021
- 2022
- 2023

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

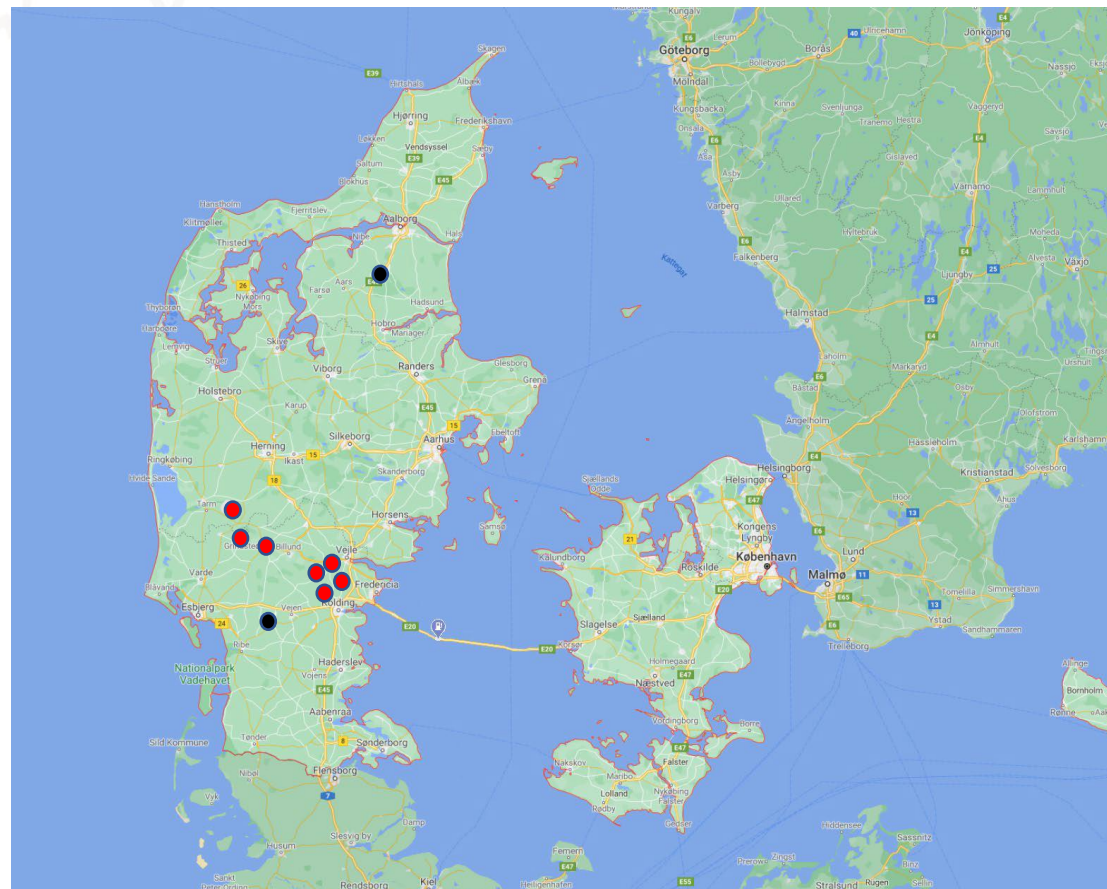
IHN w Danii

– Potwierdzenie pierwszego ogniska 17.05.2021, łącznie w 2021 roku zakażenie w 11 obiektach,

- W 2022 roku stwierdzono 19 ognisk IHN (9 w gospodarstwach zasilanych wodą słodką, 1 obiekt wpuść i złów, 9 w gospodarstwach na wodzie morskiej),

– W 2023 roku stwierdzono 7 ognisk w gospodarstwach zasilanych wodą słodką,

- Przeprowadzone sekwencjonowanie genomu wirusa IHN wyizolowanego od ryb pochodzących z zakażonych duńskich obiektów potwierdziło, iż wszystkie ogniska pochodzą z jednego źródła zakażenia.

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Liczba gospodarstw w których stwierdzono obecność wirusa IPN w Polsce w latach 2014 - 2022

Rok	Liczba obiektów, w których stwierdzono wirusa IPN
2019	11
2020	17
2021	11
2022	9
2023	8

XLVII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
13 - 14 PAŹDZIERNIKA 2022 | GDYNIA

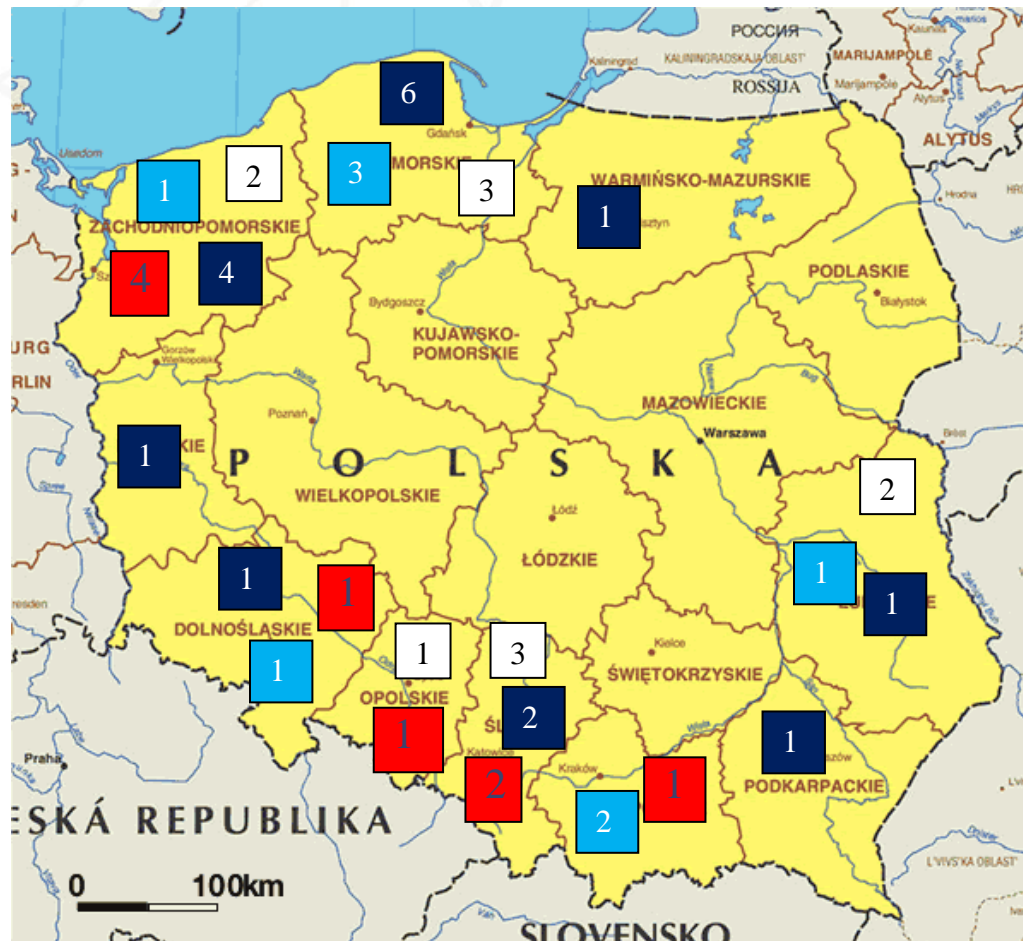

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Rozprzestrzenienie wirusa IPN w Polsce w latach 2020 - 2023

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Alphavirus ryb łososiowatych SAV

-Wirus z rodzaju Alphavirus,
rodzina Togaviridae,

-Poszczególne podtypy SAV wywołują:
PD (choroba trzustki),
SD (śpiączka ryb łososiowatych)

-Występowanie:

2019 – 1 obiekt w woj. zachodnio-pomorskim

2020 – 2 obiekty w woj. pomorskim

2021 – 1 obiekt w woj. Pomorskim

2022 – nie stwierdzono wirusa SDV

2023 – nie stwierdzono wirusa SDV

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

RYBACTWO
I MORZE

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Kategoryzacja jednostek chorobowych według rozporządzenia UE i Rady 2016/429 (AHL)

A – choroby nie występujące w Unii

B- choroby, które muszą podlegać zwalczaniu we wszystkich państwach członkowskich

C- choroby, które podlegają nieobowiązkowemu zwalczaniu

D- choroby, dla których potrzebne są środki, aby zapobiec ich rozprzestrzenianiu się z uwagi na ich wystąpienie w Unii lub przemieszczanie między państwami członkowskimi

E- choroby, dla których zachodzi konieczność nadzoru w Unii

EHN	A+D+E
VHS	C+D+E
IHN	C+D+E
ISA	C+D+E
KHV	E

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Kategoryzacja gospodarstw

Kategoria	Status zdrowotny
I	Wolny od choroby (art. 49 lub art. 50)
II	Program nadzoru (art. 44 ust. 1)
III	Nieokreślony (bez informacji o zakażeniu, lecz nieobjęty programem prowadzącym do osiągnięcia statusu obszaru wolnego od choroby)
IV	Program eliminacji choroby (art. 44 ust. 2)
V	Zakażony (art. 39)

Dyrektywa Rady 2006/88/WE, Ustawa z dnia 11 marca 2004r.
O ochronie zdrowia Zwierząt oraz zwalczaniu
chorób zakaźnych zwierząt, Rozporządzenie Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi z dnia 6 lutego 2009r.

Kat. zdrowotna

Wolne od VHS

Program likwidacji

Program nadzoru

Bez statusu wolny od
VHS/nieobjęte
programem uwalniania

Rozporządzenie Parlamentu
Europejskiego i Rady (UE) 2016/429

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

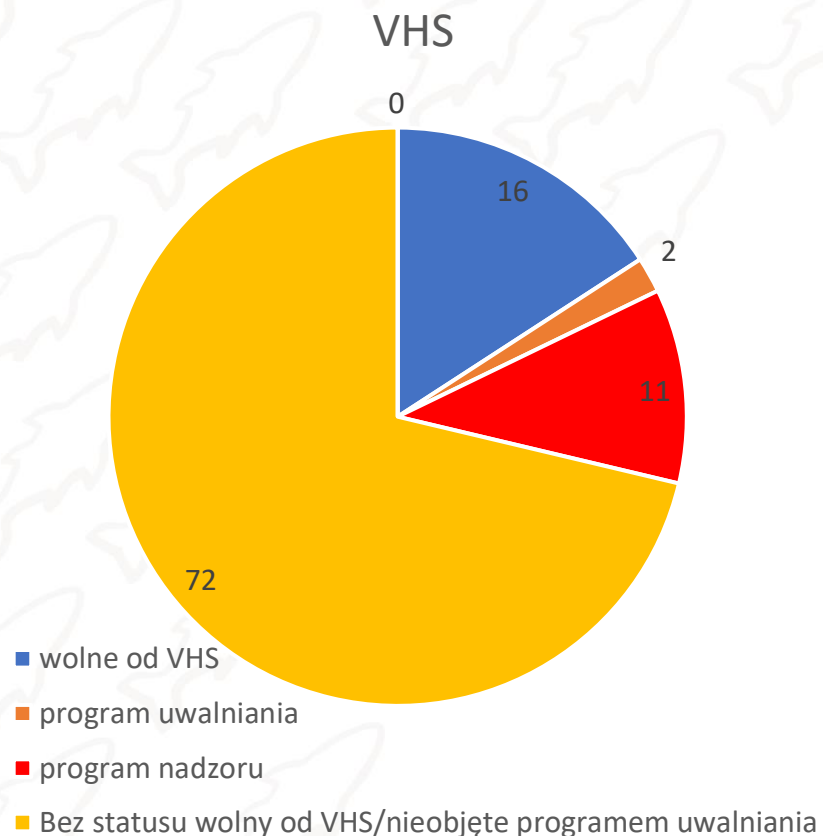

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Kategoryzacja gospodarstw w zakresie VHS w Europie

Kat. zdrowotna	Odsetek gospodarstw (łącznie 13823 gospodarstwa)
Wolne od VHS	16%
Program uwalniania	2%
Program nadzoru	11%
Bez statusu wolny od VHS/nieobjęte programem uwalniania	72%

Vendramin i wsp., 2023 r.

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

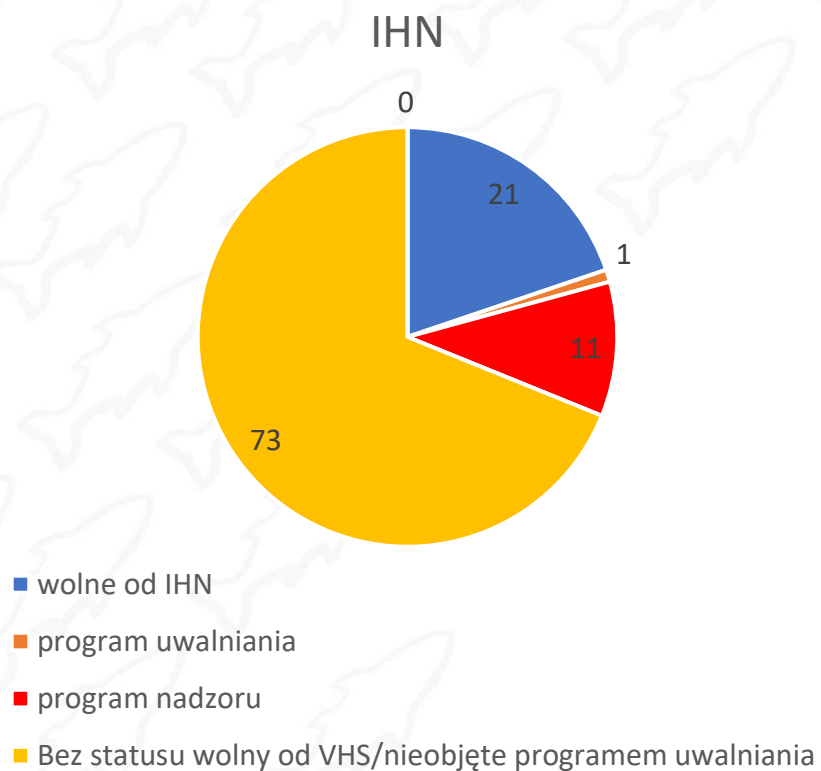

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Kategoryzacja gospodarstw w zakresie IHN w Europie

Kat. zdrowotna	Odsetek gospodarstw (łącznie 13746 gospodarstw)
Wolne od IHN	21%
Program uwalniania	1%
Program nadzoru	11%
Bez statusu wolny od VHS/nieobjęte programem uwalniania	67%

Vendramin i wsp., 2023 r.

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Program likwidacji VHS/IHN

1. Ogólne wytyczne:

- Kontrola stanu zdrowia i pobieranie próbek,
- Właściwy dobór ryb stanowiących próbkę.

Kat. zdrowotna

Wolne od VHS

Program
likwidacji

Program nadzoru

Bez statusu
wolny od
VHS/nieobjęte
programem
uwalniania

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

2. Wytyczne szczegółowe:

Przyznanie statusu obszaru wolnego od VHS lub wolnego od IHN w państwach członkowskich, strefach lub kompartmentach, których status zdrowotny nie jest znany

- prowadzenie przeglądów i badań laboratoryjnych według np. modelu:
  - model 2 letni
  - model 4 letni

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

**RYBACTWO
I MORZE**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

System dla państw członkowskich, stref i kompartmentów podczas dwuletniego okresu kontroli poprzedzającego uzyskanie statusu obszaru wolnego od VHS i IHN

Rodzaj zakładu	Liczba kontroli stanu zdrowia na rok w poszczególnych zakładach	Liczba pobranych próbek na rok w poszczególnych zakładach	Liczba ryb w próbie ⁽¹⁾	
			Liczba ryb w fazie wzrostu	Liczba tarlaków ⁽²⁾
a) Zakłady utrzymujące tarlaki	2	2	50 (pierwsza kontrola) 75 (druga kontrola)	30 (pierwsza lub druga kontrola)
b) Zakłady utrzymujące tylko tarlaki	2	1	0	75 (pierwsza lub druga kontrola)
c) Zakłady nieutrzymujące tarlaków	2	2	75 (pierwsza ORAZ druga kontrola)	0

Maksymalna liczba ryb w próbce zbiorczej: 10

⁽¹⁾ W przypadku stref przybrzeżnych lub kompartmentów przybrzeżnych próbki należy pobrać nie wcześniej niż po upływie 3 tygodni od przeniesienia ryb z wody słodkiej do wody słonej.

⁽²⁾ Płyn jajnikowy lub mlecz tarlaków pobiera się w okresie osiągnięcia dojrzałości przy pozyskiwaniu ikry lub mlecza.

System dla państw członkowskich, stref i kompartmentów podczas czteroletniego okresu kontroli poprzedzającego uzyskanie statusu obszaru wolnego od VHS i IHN

Rodzaj zakładu	Liczba kontroli stanu zdrowia na rok w poszczególnych zakładach	Liczba pobranych próbek na rok w poszczególnych zakładach	Liczba ryb w próbie ⁽¹⁾	
			Liczba ryb w fazie wzrostu	Liczba tarlaków ⁽²⁾
Pierwsze 2 lata				
a) Zakłady utrzymujące tarlaki	2	1	30 (druga kontrola)	0
b) Zakłady utrzymujące tylko tarlaki	2	1	0	30 (pierwsza lub druga kontrola)
c) Zakłady nieutrzymujące tarlaków	2	1	30 (pierwsza lub druga kontrola)	0
Ostatnie 2 lata				
a) Zakłady utrzymujące tarlaki	2	2	30 (pierwsza kontrola)	30 (druga kontrola)
b) Zakłady utrzymujące tylko tarlaki	2	2		30 (pierwsza ORAZ druga kontrola)
c) Zakłady nieutrzymujące tarlaków	2	2	30 (pierwsza ORAZ druga kontrola)	

Maksymalna liczba ryb w próbce zbiorczej: 10

⁽¹⁾ W przypadku stref przybrzeżnych lub kompartmentów przybrzeżnych próbki należy pobrać nie wcześniej niż po upływie 3 tygodni od przeniesienia ryb z wody słodkiej do wody słonej.

⁽²⁾ Płyn jajnikowy lub mlecz tarlaków pobiera się w okresie osiągnięcia dojrzałości przy pozyskiwaniu ikry lub mlecza.

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Przyznanie statusu obszaru wolnego od VHS lub wolnego od IHN w państwach członkowskich, strefach lub kompartmentach uznanych za zakażone VHS albo IHN

- ustalenie i postępowanie w obszarze objętym ograniczeniami (obszar zapowietrzony i zagrożony), gdzie będą stosowane minimalne środki zwalczania (podejrzenie, potwierdzenie, dochodzenie epidemiologiczne, usunięcie ryb, czyszczenie, dezynfekcja i odłogowanie).
- prowadzenie przeglądów i badań laboratoryjnych według modelu 2 lub 4 letniego

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

System dla państw członkowskich, stref lub kompartmentów w celu utrzymania statusu obszaru wolnego od VHS lub IHN

Poziom ryzyka ⁽¹⁾	Liczba kontroli stanu zdrowia na rok w poszczególnych zakładach	Liczba ryb w próbie ⁽²⁾ , ⁽³⁾
Wysoki	1 na rok	30
Średni	1 na 2 lata	30
Niski	1 na 3 lata	30

Maksymalna liczba ryb w próbce zbiorczej: 10

- ⁽¹⁾ Poziom ryzyka przypisany zakładowi przez właściwy organ, jak określono w części I rozdział 2, inny niż w przypadku zależnych kompartmentów, w których wszystkie zakłady uznaje się za zakłady o wysokim ryzyku.
- ⁽²⁾ Jedna próbka do pobrania podczas każdej kontroli stanu zdrowia.
- ⁽³⁾ W przypadku stref przybrzeżnych lub kompartmentów przybrzeżnych próbki należy pobrać nie wcześniej niż po upływie 3 tygodni od przeniesienia ryb z wody słodkiej do wody słonej.

Kat. zdrowotna

Wolne od VHS

Program
likwidacji

Program nadzoru

Bez statusu
wolny od
VHS/nieobjęte
programem
uwalniania

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYKAZANIA REALIZACJI PROGRAMÓW NADZORU NAD CHOROBIAMI KATEGORII C

Kontrole stanu zdrowia oraz pobieranie próbek:

Poziom ryzyka (1)	Liczba kontroli stanu zdrowia na rok w poszczególnych zakładach	Liczba ryb w próbie (2)
Wysoki	1 na rok	30
Średni	1 na 2 lata	30
Niski	1 na 3 lata	30

Kat. zdrowotna

Wolne od VHS

Program likwidacji

Program nadzoru

Bez statusu wolny od VHS/nieobjęte programem uwalniania

XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Wymagania dotyczące ponownego uruchomienia programu nadzoru po wystąpieniu ogniska choroby

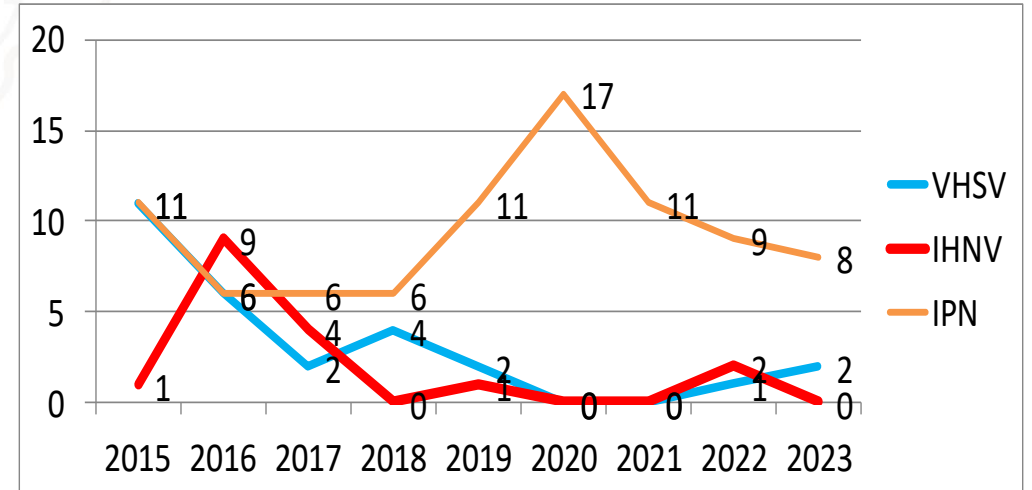
- a) Gospodarstwo zostało opróżnione, oczyszczone i odkażone oraz poddane odłogowaniu
- b) Do ponownego umieszczania zwierząt wykorzystywane są ryby pochodzące z zakładów, które:
  - posiadają status wolny od VHS lub IHN,
  - objętych programem likwidacji VHS lub IHN
  - wdrażają program nadzoru nad VHS lub IHN.

Kat. zdrowotna
Wolne od VHS
Program likwidacji
Program nadzoru
Bez statusu wolny od VHS/nieobjęte programem uwalniania

Wnioski

- Spadek liczby ognisk wirusa VHS i IHN w państwach Unii Europejskiej,
- W 2023 roku nie stwierdzono ognisk wirusa IHN w Polsce, niestety stwierdzono 2 ogniska VHS oraz 8 IPN,
- Zmiana statusu prawnego KHV (jednostka objęta obowiązkiem jedynie nadzoru), VHS/IHN/ISA zachowały podobny status prawny,
- zmiany kategorii gospodarstw rybackich ze względu na status zdrowotny ryb.

Kat. zdrowotna

Wolne od VHS

Program likwidacji

Program nadzoru

Bez statusu wolny od VHS/nieobjęte programem uwalniania/nieobjęte programem nadzoru

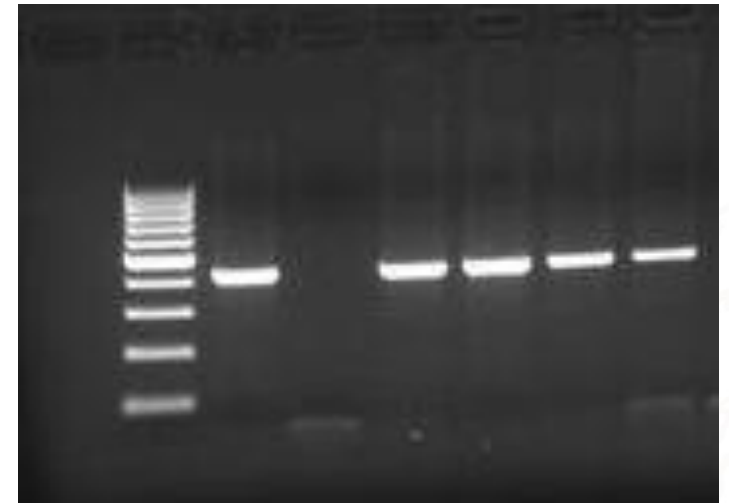
XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Dziękuję za uwagę

**XLVIII SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
12 - 13 PAŹDZIERNIKA 2023 | GDYNIA**

**MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

